

רשימת ספרים וחיבורים העוסקים בענייני חידוש העבודה בזמן הזה

להלן רשימת ספרים וחיבורים העוסקים בענייני חידוש העבודה בזמן הזה. הרשימה פותחת בספרים המוקדשים במלואם לעניינים אלו, ממשיכה בסימנים בספרי שו"ת המוקדשים לעניינים אלו, לאחריהם פרקים בספרים אחרים המוקדשים לעניינים אלו, ולסיום מאמרים בקבצים תורניים.

לא צוינו כאן כלל החיבורים העוסקים בענייני קדשים, שהם רבים מספור,¹ וגם לא חיבורים שעוסקים רק בהיבט אחד מענייני חידוש העבודה, אלא רק חיבורים העוסקים בכלל ענייני חידוש העבודה. לכל אחד מהספרים המוקדשים במלואם לעניינים אלו, צירפתי הערת שוליים עם ציטוט מרכזי מהחיבור, או מילות הסבר על אופי החיבור ועניינו.² לתשובות בשו"ת צירפתי כותרות, כאשר היו כאלה בספרים עצמם. המאמרים בכתבי העת כוללים כותרות באופן מובנה.

1. רבים מהם נרשמו באופן מקיף בספר הבית והעליה (הכהן; עמ' 121-124), וכן בספר 'בטוב ירושלם – בענין הקודש והמקדש', מאת הרב אריה סאמעט, ירושלים תשע"ה. כמו כן, רבים מהם נכללו במאגר 'הלכות המקדש והקרבנות', מבית מכון תורת הקרבנות. רשימת חיבורים על הלכות קרבן פסח הופיעה בסוף ספרי פסח לה' (עמ' תקפא-תקפה). רשימה קצרה של מקורות העוסקים בחידוש העבודה בזמן הזה, הופיעה בשדי חמד (מערכת ק עת, יג - ח"ג עמ' תרנב). רשימת הלכות הנוהגות בזמן החורבן במקום עבודת הקרבנות, הופיעה בספר מקדש מעט (הכהן; עמ' 153-194). רשימת דיני בית כנסת שנלמדים מהמקדש הופיעה שם (עמ' 70-54). התייחסויות מרובות לכלל שהעוסק בתורת קרבנות כאילו הקריבם, נאספו ונידונו בספר זבחי רצון, מאת הרב יהודה מאיר הירש. מספר קבצים תורניים מוקדשים לענייני קדשים: מעלין בקודש, תורת הקרבנות, ניות ברמה.
2. הציטוטים לא באו לסכם או לתמצת את כל הכתוב בחיבורים, אלא לסייע בהיכרות כללית בעלמא.

לקראת מקדש | רשימת ספרים וחיבורים העוסקים בענייני חידוש העבודה
בזמן הזה

ספרים

1. הרב צבי הירש קלישר, **דרישת ציון**, מוסד הרב קוק, ירושלים תשס"ג³
2. הרב חיים נאטהאנזאהן, **עבודה תמה**, אלטונא תרל"ב⁴
3. הרב דוד אלכסנדר האלטרעכט (מליסא), **מגדל דוד**, ורשה תרל"ה⁵
4. הרב דוד פרידמן (מקרלין), **קונטרס דרישת ציון וירושלים**, נדפס בתוך ספרו שו"ת שאילת דוד, פיעטרקוב תרע"ג, דף יד ע"א – טז ע"ד⁶

3. נדפס לראשונה בשנת תרכ"ב. ספר זה הוא הראשון לעוסקים בחידוש העבודה בזמן הזה, ושלושה חיבורים נכתבו בתגובה אליו: עבודה תמה, מגדל דוד וקונטרס דרישת ציון וירושלים. אף שאר החיבורים דלקמן, ברובם הגדול, נכתבו בעקבות הדיון שעורר הדרישת ציון, והם מרבים לדון בדבריו, לבנות ולסתור.
מדבריו (עמ' 89-90): 'בתחלת ההשקפה, ישנן שלוש מניעות. ואמנם את כולם ישא רוח, כפי אשר נברר בעזרת השם [...] המניעות המה: (א) כי קשה מאד לבנות מקדש כתכונתו, אשר מיד ה' עליהם השכיל דמות תבניתו. (ב) שכולנו טמאי מתים, ואין לנו אפר פרה לטהרנו, ואיך תדרוך כף רגלנו במשכן השם יתברך. (ג) למצוא כוהן כשר מיוחס, מזרע אהרון, מי יודיענו אם לא היה שמץ פסול באבות אבותיו'. ספרו כולל התכתבויות מסועפות עם רבו, ר' עקיבא איגר, וגדולים נוספים.
4. בהקדמתו (ד"ה והנה) כתב: 'הוכחתי בראיות ברורות ואמתיות בעה"י, נכוחות לכל מבין, כי אי אפשר בשום אופן להקריב קרבנות בזמן הזה מחמת כמה וכמה מניעות שיש בזה, ולהראות בעליל כמה מהאיסורים גדולים וחמורים תלויים בה. והנה כוננתי מחברתי על מאמר העבודה הנ"ל [=החלק העוסק בחידוש העבודה, מתוך ספר דרישת ציון לרב קלישר] [...] ואנכי הוכחתי בראיות ברורות בעה"י כי שגה בכל דבריו'. הספר ארוך מאוד (קצו דפים כפולים בכתב צפוף), ומתייחס בפרוטרוט לכל טענות הדרישת ציון, לרוב בלשונות חריפות ונחרצות.
5. בסיום דבריו כתב: 'הראיתי דרך סלולה בשי"ס שני התלמודים ופוסקים, באיסור הקרבה בזמן הזה'.
6. בהקדמת דבריו כתב: 'שמעתי בחודש העבר, מאחד אשר בא מארץ הקדושה, וסיפר אשר כבר הסכימו לרבנים היושבים בקודש לבנות מזבח ה' ההרוס, ולהקריב עליו קרבן פסח. נעויתי משמוע דברים כאלה, אשר חכמים כאלה ישפטו על פי דמיונם בדרך הפלפול שאינו מוכרח, לעשות מעשים נוראים כאלה. והלכתי שומם בעיוני זה, מה זה עשה ה' לנו עתה מסוך רוח נועים על ראשי מנהיגינו לטעות בענין גדול כזה [...] ויהי בהתהלכי נבוך בעשתנותי אלה, לא

תקו

לקראת מקדש | רשימת ספרים וחיבורים העוסקים בענייני חידוש העבודה
בזמן הזה

---

5. הרב יהודה נח בראווער, **אבני הלבנון**, ירושלים תרפ"ו⁷
6. הרב יחיאל מיכל טוקצינסקי, **עיר הקודש והמקדש – חלק ה**, ירושלים תש"ל⁸
7. הרב צבי פסח פראנק, **מקדש מלך**, ירושלים תשנ"ז⁹
8. הרב יאקל סאווע, **קרנות המזבח**, נ"י תשע"ח¹⁰

אדע מה לעשות, האיר ה' נגד עיני חיבור קטן רב האיכות [=ספר דרישת ציון] מדורשי בשלום ציון המתאווים לעלות בחצריהם, ה"ה הרב הגאון ירא אלקים מרבים, מורנו הרב צבי הירש המכונה קאלישער. וראיתי בהחיבור הזה, אם כי מחברו הוא גדול בתורה וביראת חטא הקודמת לחכמתו, עם כל זה, מרוב אהבתו לחונן אדמת ציון, ישגה בזה. ואנכי, כאשר מעת חנני חונן הדעת אף לאינו הגון לו, לא השגתי על דברי זולתי, רק כתבתי דעתי בזה וראיותי, ומהם יובן סתירת מי שאינו אומר כן. מקורות נוספים על הפצת שמועת כזב בדבר רשות לבנות מקדש או מזבח בתקופתו, קובצו בספר גאולה בדרך הטבע (עמ').

7. בעמ' ג כתב: 'ועל פי הלכה פסוקה, דאין לנו שום מניעה להקריב קרבנות ציבור בזמן הזה על גבי המזבח בירושלים'. אמנם בהמשך דבריו העלה מניעות ומגבלות רבות, ולכאורה שלא כדבריו בציטוט זה, וצ"ע.

8. סדרה זו, על חמשת כרכיה, נדפסה לראשונה בשנים תשכ"ט-תש"ל, כ-15 שנים לאחר פטירת המחבר בתשט"ו. בהקדמת בן המחבר לכרך הראשון, הוא מתאר את עמלו הרב של אביו בחיבור סדרת הספרים בחייו, ואת צערו על שלא זכה להדפיסה בעצמו. בסיכום הדיון (כרך ה עמ' עא-עב) כתב: 'אין ביכלתנו לבנות את בית קדשנו על מכונו והיכלו בטרם תהא ההופעה הנסית – משום חסרון ידיעה בגבולי העזרה בדיוק, וגם מצד חסרון אפר פרה ועושי ומעשי הטהרה מטומאת מת, שמשום כך אי אפשר לנו להכנס במקום העזרה ולגשת לבנין הבית, בהיותנו טמאי מתים [...] וכל עיקר הויכוח שהתוכחו גדולי הדור הקודם, היה רק בנוגע לאפשרות בנין מזבח והקרבת קרבן [...] רק פרט אחד עומד למכשול [...] מציאות ה'בגדי כהונה'. וממשיך ודן בניסיון להתגבר גם על מכשול זה, ויעו"ש לעיל מינה (עמ' נה-ס) בתכתובתו עם הגר"א הרצוג בעניין התכלת.

9. נדפס לראשונה כנספח לספר דרישת ציון, ירושלים תרע"ט. הספר מחולק לשנים עשר פרקים, ובמהדורתו החדשה כולל שלושה מדורים: מקדש מלך – המדור המרכזי והיחיד במהדורה הראשונה; טור מלכה – תכתובות של הגרצ"פ עם גדולים שונים בעקבות הדפסת ספרו, ששובצו במקומם; הררי בשדה – הערות מאת הרב יוסף כהן. הספר דן בנושאים רבים, וכמדומה שאין בו נקיטת עמדה חד משמעית בשאלת היתכנות חידוש העבודה בזמן הזה.

תקז

לקראת מקדש | רשימת ספרים וחיבורים העוסקים בענייני חידוש העבודה
בזמן הזה

9. הרב צבי הכהן שזרקובסקי, **קדושת הר**, נ"י תשל"ב¹¹
10. הרב מרדכי הכהן, **הבית והעליה**, ירושלים תשל"ח¹²
11. הרב אביגדור אלבוים, **תורת הבית א-ג**, ירושלים תשנ"ב¹³

10. נדפס לראשונה בוורשה תרפ"ח. בעמוד השער כתב: 'להעיר לב העם להשיב סדר העבודה לירושלים, בהסיר כל הפקפוקים שנפלו בענין הקרבת קרבנות בזמן הזה'. בהקדמת המהדירים (עמ' 17) נכתב: 'בעיונו בספר נתרשמנו ברורות שרבינו המחבר לא ראה את הספר 'דרישת ציון' של הרב צבי הירש קאלישער'. עד עמ' סה עוסק המחבר בסוגיות העיקריות הנוגעות לחידוש העבודה, ומעמ' סה הוא משיב על קונטרס דרישת ציון וירושלים. בפתח תגובתו, הוא מציין את חילופי השלטון בארץ מערבים לבריטים כמאורע שעשויה להיות לו משמעות רוחנית לעניין חידוש העבודה, יעו"ש.
11. בפתח דבר (עמ' ח) כתב: 'גדולי הדורות נסתיגו מן הענין, והראו בעליל עד כמה מהנמנע הוא חידוש ההקרבה בזמן הזה [...] ולדעת גדולי האחרונים, רובם ככולם, המניעות להקרבת קרבנות בזמן הזה הן כל כך גדולות ועצומות, עד שאי אפשר לנו להתגבר עליהן למעשה בשום אופן ואופן, וכפי שיוצאו הדברים בע"ה בפרקים הבאים'. הספר עוסק בסוגיות רבות, ובמיוחד מאריך מהיבטים רבים בשאלת תוקף קדושת ירושלים ומקום המקדש בזמן הזה. במקומות רבים בספר (עמ' לב, לג, מד, צט, ק, רכ, ועוד רבים), הוזכרו ונידונו בהרחבה דברים מתוך **מ"ב הלכות בית הבחירה**, והכוונה לתשובות מתוך שו"ת **משפט כהן**, שכמה מהן עוסקות בהלכות בית הבחירה (בעמ' פט, ציון ל'משפט כהן' בשמו, שלא בראשי תיבות). במקום אחד (עמ' רכג-רכד) הובא ציטוט ארוך בשם 'אחד מחכמי זמננו', והכוונה לגרי"ד סולובייצ'יק (גבעת שאול [זילבר] עמ' 44-45, נדפס שוב בקובץ חידושי תורה עמ' קמג-קמד, ובשלישית בספר חידושי הגר"מ והגרי"ד עמ' לח).
12. הספר כולל מספר פרקים העוסקים בחידוש העבודה בזמן הזה, ואלה כותרותיהם: היבנה בית המקדש בידי ישראל או בידי שמים? האפשר להקריב קרבנות בזמן הזה; הקרבת קרבן פסח בזמן הזה; היקריבו קרבנות לעתיד לבוא? ע"כ. רוב הפרקים סקירתיים ובאים לסכם את הדיונים שקדמו לו, אך מדי פעם עולות גם טענות וראיות חדשות.
13. במבוא לח"א כתב: 'על פי הלכה, אפשר לבנות את בית הבחירה ולקיים מצוות קרבנות כבתחילה'. בח"ב עמ' קטז כתב: 'אנו בס"ד בררנו את כל הדינים הקשורים לעבודת הקרבנות, ואין שום מניעה'. בשלושת הכרכים יש עיסוק ברוב ככל הנידונים ההלכתיים שנוגעים לחידוש עבודת הקרבנות. נידונים רבים נכפלו פעמים רבות, והשתדלתי לציין במפתח את כל הופעותיהם.

לקראת מקדש | רשימת ספרים וחיבורים העוסקים בענייני חידוש העבודה
בזמן הזה

---

12. הרב יהודה קרויזר, **בנין בית המקדש בזמן הזה**, ירושלים ללא תאריך הדפסה¹⁴
13. הרב יוסף שלום שעשוע, **מזבח חדש**, ללא מקום הדפסה תשס"ח¹⁵
14. הרב יצחק שטרן, **עת לחננה**, יד בנימין תש"ע¹⁶

סימנים בספרי שו"ת

1. הרב צבי הירש חיות, **מוהר"ץ חיות**, זולקווה תר"י, סי' עו: קונטרס עבודת הקרבנות
2. הרב בנימין צבי אורבך, **נחל אשכול**, ירושלים תשע"ד, סי' מב: בענין הקרבת קרבנות בזמן הזה
3. הרב אליהו פוסק, **מור ואהלות**, לבוב תרמ"ו, אוהל מנורה הטהורה, ב (דף נט ע"א): אם מותר להקריב קרבנות בזה"ז
4. הרב יצחק אהרן הלוי איטינגא, **מהרי"א הלוי א**, לבוב תרנ"ג, סי' פח
5. הרב שמעון סופר, **התעוררות תשובה א**, ירושלים תשל"ד, סי' כט
6. הרב יוסף חיים זוננפלד, **תורת חיים**, ירושלים תשס"ה, סי' קי: בענין הקרבת קרבנות בזמן הזה
7. הרב מרדכי וינקלר, **לבושי מרדכי יו"ד מהדו"ק**, נ"י תשע"א, סי' קעג: הקרבת קרבנות בזמן הזה והמסתעף

-
14. כותרת המשנה היא: 'לקט מקורות', ובפתיחה נכתב: 'בחוברת זו רוכזו בתמצית חלק מהנושאים העיקריים בענין חידוש העבודה בזמן הזה, במטרה לקרב את הלומדים להעמיק ולהרחיב בנושא'. ואכן, עיקר החיבור הוא ליקוט מקורות, אך הוא כולל גם סיכומים ודיונים על גבי המקורות.
  15. בהקדמה (עמ' י) כתב: 'אם יסכימו גדולי הדור שליט"א להקריב בזמן הזה אפילו קרבן פסח כמו שהסכימו רוב הפוסקים, הרי שתהיה זו בודאי שעת רצון, ובודאי שתהיה גם הסכמה מהממשלה, מכיון שהבעיא היא קודם כל אצלינו, שאנו מהססים בדבר, מחכים שבית המקדש ירד משמים וכל הבעיות (יפטרון)[יפתרו], אך באמת שלא זו הדרך לבטל מצוות ה' מאיתנו'.
  16. הספר מחולק לשלושה שערים: הראשון עוסק בבניית המקדש בזמן הזה, השני בהקרבת קרבנות בזמן הזה, והשלישי בעלייה להר הבית בזמן הזה.

תקט

לקראת מקדש | רשימת ספרים וחיבורים העוסקים בענייני חידוש העבודה
בזמן הזה

---

8. הרב דוד מנחם מאניש באב"ד, **חבצלת השרון תנינא**, בילגורי תרצ"ח, סי' כג
9. הרב חיים יצחק ירוחם, **ברכת חיים**, נ"י תשט"ז, סי' לד
10. הרב רפאל בלזם, **נחלי אפרסמון**, ירושלים תש"מ, סי' ע: אם מותר להקריב קרבנות בזמן הזה על מקום המקדש
11. הרב אליעזר יהודה ולדנברג, **ציץ אליעזר י**, ירושלים תשמ"ה, סי' א, מד-מו; **ציץ אליעזר יט**, ירושלים תשנ"ב, סי' ל: באיסור הקרבת קרבנות וכניסה להר הבית בזמן הזה
12. הרב חיים דוד הלוי, **מים חיים ב**, תל אביב תשנ"ה, סי' א: הקרבת קרבנות בזמן הזה
13. הרב טוביה גאלדשטיין, **עמק הלכה א**, נ"י תשס"ד, סי' פב: קדושת ארץ ישראל וירושלים והמקדש והקרבת קרבנות בזמן הזה והמסתעף; סי' פג: בדין כותל המערבי ובענין מי יבנה בית המקדש השלישי שיבנה במהרה בימינו
14. הרב חיים קניבסקי, **דולה ומשקה** (בעריכת הרב אברהם חיים שציגל), מודיעין עילית תשס"ז, עמ' 357-358
15. הרב מרדכי אליהו, **שו"ת הרב הראשי תשמ"ח-תשמ"ט**, ירושלים תש"ע, סי' מז
16. הרב מרדכי אליהו, **מאמר מרדכי ג**, ירושלים תשע"ב, קדושת ארץ ישראל, סי' ד-ה: בניית בית המקדש השלישי
17. הרב יעקב יצחק אלעזר מייזליש, **בנין יעקב ב**, ירושלים תש"פ, קב-קג: בענין אי מותר להקריב קרבן פסח בזמן הזה

פרקים בספרים נוספים

1. הרב אברהם שמחה ממסטיסלאוו, **אגרות בנין של שמחה**, בני ברק תשע"ד, עמ' סד-סט
2. הרב חיים משולם אוטרמאן, **אלה המשפטים**, פיעטרקוב תרפ"ה, עמ' 78-71
3. הרב משה שטרנבוך, **מועדים וזמנים ה**, ירושלים תש"ל, סי' שנא

תקי

לקראת מקדש | רשימת ספרים וחיבורים העוסקים בענייני חידוש העבודה
בזמן הזה

---

4. הרב יהודה גרשוני, **קול צופיך**, ירושלים תש"מ עמ' א-יז
5. הרב יהודה גרשוני, **קול יהודה**, ירושלים תש"נ, עמ' יב-כא
6. הרב שילה רפאל, **משכן שילה**, ירושלים תשנ"ו, עמ' תא-תח
7. הרב מרדכי דוד אקרמן, **וחי בהם**, ירושלים תשנ"ו, עמ' רלג-רנא: מצות הקרבת קרבנות בזמן הזה
8. הרב מנחם דוב גנק, **גן שושנים ב**, ירושלים תש"ס, חזון נחום סי' לג: קדשים בזמן הזה
9. הרב בנימין פוס, **תורת הבמה**, ירושלים תשס"ו, פרק כ
10. הרב חיים שאול קויפמאן, **משחת שמן א**, ירושלים תשס"ח, סי' קטו
11. הרב אפרים זאב קליין, **נחלת צבי א**, ירושלים תשס"ט, עמ' קסז-קעד
12. הרב בן ציון אבא שאול (הנכד), **ברכת ציון – קדשים טהרות**, ירושלים תשע"ב, סי' סא
13. הרב יצחק מאיר מורגנשטרן, **נשמתין חזתין – שמות**, ירושלים תשע"ה, עמ' תקסט-תקעה
14. הרב יונה טאובה, **חגוי הסלע – הלכות מלכים**, קרית ספר תשע"ה, עמ' 462-459
15. הרב אריאל חכם צדק, **גבורת אריאל – זבחים**, קרית ספר תש"פ, סי' מט

מאמרים בקבצים תורניים

1. אליעזר רפאל מלאכי, **לתולדות הפולמוס בדבר הקרבת קרבנות בזמן הזה**, אור המזרח י, א-ב (ניסן תשכ"ב) עמ' 28-32, 40
2. הרב שלמה גורן, **מצות בנין המקדש בזמן הזה**, מחניים צו (תשכ"ה) עמ' 12-5
3. הרב שלמה יוסף זיון, **מקדש העתיד לאור ההלכה**, מחניים צו (תשכ"ה) עמ' 17-14
4. ב' נחמני, **בנין בית המקדש השלישי**, מחניים צו (תשכ"ה) עמ' 82-87

לקראת מקדש | רשימת ספרים וחיבורים העוסקים בענייני חידוש העבודה
בזמן הזה

---

5. יעקב לוינגר, **חידוש העבודה בזמן הזה**, דעות לד (ק"ץ תשכ"ז) עמ' 237-225; לה (חורף תשכ"ח) עמ' 311-316 (=הנ"ל, בין שגרה לחידוש, ירושלים תש"י, עמ' 112-137)
6. הרב קלמן כהנא, **ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים**, שערים 5103 (יד בניסן תשכ"ח) עמ' ב, יא
7. הרב יהודה דוד בלייך, **בעית חידוש הקרבנות**, המעיין ט, ג (ניסן תשכ"ט) עמ' 1-18; יוחנן כהן-ישר, **הנסיונות לחידוש הקרבנות אחרי החרבן** (תגובה למאמרו של הרב בלייך), המעיין ט, ד (תמוז תשכ"ט) עמ' 56-57; הרב בלייך, **מילואים ל'בעית חידוש הקרבנות'**, המעיין י, א (תשרי תש"ל) עמ' 59-64
8. הרב חיים שרגא פייבל פראנק, **קונטרס בנין בית המקדש קודם למלכות בית דוד**, המעיין י, א (תשרי תש"ל) עמ' 65-84
9. הרב אביגדר נבנצל, **על הקרבת קרבנות בזמן הזה**, המעיין י, ג (ניסן תש"ל) עמ' 34-35
10. הרב נ' הייזלר, **הקרבת קרבנות בזמן הזה**, אספת מחקרים תורניים (תש"ב) עמ' לט-נג
11. הרב פלטיאל קאהן, **עבודת הקרבנות בזמן הזה**, אספת מחקרים תורניים (תש"ב) עמ' רח-רלז
12. הרב אליהו וייספיש, **הקרבת קרבנות בזמן הזה**, אספת מחקרים תורניים (תש"ג) עמ' סא-פ
13. דוד פרגיון, **קרבנות בזמן הזה**, כתלנו ה (ניסן תש"ג) עמ' 85-87
14. הרב חיים גולדברג, **הקרבת קרבנות בזמן הזה**, אספת מחקרים תורניים (תש"ז) עמ' פג-פח
15. הרב יהודה דוד בלייך, **בנין בית המקדש בזמן הזה**, תורה שבעל פה כב (תשמ"א) עמ' קפד-קצ
16. הרב מרדכי אליהו, **בית המקדש השלישי בידי אדם או בידי שמים**, הכנוס לעיון בהלכות הקודש והמקדש י-יא (תשמ"ג) עמ' 71-76
17. הרב זלמן נחמיה גולדברג, **מצות בנין בית המקדש בזמן הזה**, הכנוס לעיון בהלכות הקודש והמקדש י-יא (תשמ"ג) עמ' 131-140

תקיב

לקראת מקדש | רשימת ספרים וחיבורים העוסקים בענייני חידוש העבודה
בזמן הזה

---

18. הרב יוסף יחיאל אלבום, **חידוש העבודה בזמן הזה**, תחומין ה (תשמ"ד)
עמ' 439-459
19. הרב אברהם יעקב זלזניק, **הסיבות המונעות מאתנו בנין המזבח והקרבת
קרבנות**, מוריה קמט-קנ [שנה יג, ה-ו] (סיון תשד"מ), עמ' מ-מח; קנא-קנג
[יג, ז-ט] (אלול תשד"מ) עמ' עח-צג
20. הרב פנחס אפשטיין, **קרבנות בזמן הזה**, הר המור ח (אדר תשמ"ו) עמ'
53-54
21. הרב יוסף יחיאל אלבום, **על הבאת קרבנות בזמן הזה**, המעין כו, ב (טבת
תשמ"ו) עמ' 43-53; כו, ג (ניסן תשמ"ו) עמ' 53-64
22. הרב אליצור סגל, **חובת בנין בית המקדש בדורנו**, תחומין יב (תשנ"א) עמ'
480-495
23. הרב אביגדר נבנצל, **בעיות בהקרבת קרבנות בזמן הזה**, בתוככי ירושלים
(ירושלים תשנ"ב) עמ' 59-65
24. הרב זלמן נחמיה גולדברג, **בענין הקרבת קרבנות בזמן הזה**, כינוס בית
הבחירה (תשנ"ג) עמ' לח-מז
25. הרב שלמה גורן, **בנין בית המקדש בזמן הזה**, נשמה של שבת (קרית ארבע
תשנ"ט) עמ' 226-257
26. מנחם קסטנבוים, **הקרבת קרבנות בזמן הזה**, תפארת ערמונים (ירושלים
תשע"א) עמ' לט-מ
27. הרב אורי אורליאן, **קונטרס דרישת ציון בענין הקרבת קרבנות בזמן הזה**,
בית יצחק מה (תשע"ד) עמ' 441-459
28. הרב אברהם יעקב זלזניק, **בענין הקרבת קרבנות בזה"ז**, ישורון כו
(תשע"ב) עמ' תמו-תנו
29. הרב גבריאל סרף, **בענין הקרבת קרבנות בזמן הזה**, מתוך דבר הלכה (כרם
ביבנה תשע"ו) עמ' 9-20
30. הרב משה ווינברגר, **זעת הרמב"ם בקדושת הר הבית והקרבת קרבנות
בזמן הזה**, בית אהרן וישראל לב, ו [קצב] (אב-אלול תשע"ז) עמ' מה-נג
31. הרב אשר וייס, **הקרבת קרבנות בזמן הזה**, קונטרס שבועי תרעח [כא, כ],
פרשת פקודי תשע"ט